

Джон БЕКЕР

ДЖЕЙМІ

ОПОВІДАННЯ

З англійської переклад
Руслан ТКАЧУК

Джеймі подобалося сидіти і розмовляти із Шульцом, саме з ним, більше, ніж із будь-ким іншим; ясна річ, більше, ніж із Бессі, бо для неї він став уже задорослий; більше, ніж із Фелпсом та іншими хлопцями, хоча з ними йому теж було добре, проте вони мало що знали, а от Шульц — той знав усе; більше, ніж із татом, хоча його й вважали добрим юристом — навіть обрали членом правління Національного банку, до того ж він майстерно грав у гольф і користувався великою повагою як у чоловіків, так і в жінок; більше, ніж із мамою, хоч вона й була дуже мила і така освічена, що розумілася не лише на садівництві, а й якийсь час навіть студювала китайське мистецтво і брала участь у роботі кількох громадських комітетів, зокрема з питань вивезення побутового сміття. Зрештою, вона була просто чарівна жінка, добре грала у бридж і завжди вдягалася дуже вишукано. Саме через усе це Джеймі спершу ніяк не міг збагнути: чому, власне, йому так добре із Шульцом. Він знав, що це не гарно, бо мамі й татові це не подобалося; Джеймі почувався винним, але нічого не міг із собою вдіяти.

Шульц сказав, що не розказуватиме Джеймі про те, про що йому має розповісти батько, та якби в нього був такий син, як Джеймі, то він би залюбки розповів.

Джеймі відповів, що тато, певно, не має часу розповідати йому все це за роботою, засіданнями ради і тому подібними справами.

Шульц розповів, що його брат тримає у місті дві перукарні і часом повертається додому майже опівночі, та все ж знаходить час побалакати зі своїм сином — Шульцовим племінником — хоч у нього і немає класного

© Руслан Ткачук, 2002, переклад.

Перекладено за виданням: «London Magazine», April/May 1974. John Becker. Jaimie.
Джон Бекер — письменник, театральний діяч. Народився в США. Живе в Лондоні.

водія, який би його скрізь возив. Джеймі засміявся. А Шульц сказав, що його брат розповідає синові про все на світі.

— Геть про все?

— Геть про все.

Отже, Шульцовому племінникові було тринадцять і він знав усе на світі.

— Ха-ха. А Джеймі лише дванадцять, а він уже знає майже все.

Шульцові було двадцять вісім років — він мав густий темний чуб, міцну статуру і повні губи. Щоб скидатися на боксера, йому бракувало лише перебитого носа. Перш ніж стати батьковим особистим шофером, Шульц якийсь час працював водієм таксі. У ті часи Чикаго було вільним містом, а будинки району червоних ліхтарів стояли пообіч Саут-Стейт. У деяких із них на першому поверсі влаштовували безкоштовні шоу для всіх бажаючих, а не лише показували стриптиз, як тепер.

— Це ти про що?

Шульц, приміром, бачив як одна симпатична дівчина скинула з себе весь одяг і вигукнула: «Хто мене хоче? Якщо тут є справжній чоловік, то нехай вийде й візьме мене. Безплатно».

— І як? Хтось вийшов?

— Та вже ж.

— А хто?

— Якийсь здоровило... Мабуть, селяк або шахтар.

— А навіщо вона це робила?

— Бізнес. Таке розпалює чоловіків, а потім вони приходять і платять.

— І ти ходив?

— Ні, бо там запросто можна було підчепити якусь болячку.

Коли Шульцові був 21 рік, він працював ночами. З одного із тих будинків він часто забирав одну жінку. То була їхня мадам. Вона жила у старому «Dakota Hotel».

Та жінка завжди давала Шульцові щедрі чайові. Одного разу, віддавши йому гроші, вона мовила: «А ти гарненький хлопчина. Може, завітаєш?»

Отож він припаркував своє таксі і завітав. Вона сказала: «Якщо ти хочеш бути хорошим, то маєш знати, як це робиться». Сама вона це добре знала. Після того Шульц частенько навідувався до неї. Вона була дуже охайна. І навчила його всьому.

— Чого саме?

— Е-е-е... — засміявся Шульц. — Хіба про таке розкажеш?

Шульц запевняв, що вміє контролювати кожен м'яз свого тіла. Він займався у тренажерному залі і навчився контролювати кожен свій м'яз, хоча це й забрало чимало часу.

— *Кожен м'яз?*

— Так, *кожен м'яз.*

Джеймі просиджував разом із Шульцом весь час: на вулиці, біля будинку; в машині, коли мати ходила по крамницях; коли вони чекали батька біля офісу або їхали з ним у справах до центру і назад чи везли його до замиського клубу.

Якось батько закинув, що Джеймі і Шульц надто довго бувають разом. Він запитав, про що вони розмовляють.

— Та я й сам не знаю.

— А все ж?

— Та так, ні про що. Про все на світі.

Іншим разом, коли вони збиралися повертатися до міста і Джеймі уже був налаштувався, як завжди, сісти поруч із Шульцом, батько сказав: «Ні, сідай позаду поряд з нами».

— Чому?

— Сідай позаду!

Всю дорогу Джеймі просидів мовчки. Смеркалося. Скидалося на кінець світу.

Коли вони повернулися додому, тато сказав: йому не подобається, що Джеймі весь час проводить із Шульцом, а коли це не припиниться, йому доведеться Шульца звільнити; крім того, відтепер у машині Джеймі має завжди сидіти позаду.

— І коли у машині ми тільки удвох?

Джеймі так засмутився, що мати змусила тата трохи послабити вимоги — Джеймі сидітиме позаду, коли поруч із мамою більше нікого не буде. І це теж було погано.

Шульц ставився до батьків Джеймі дуже шанобливо. Коли тато щось наказував йому через переговорну трубу в автомобілі, обличчя Шульца робилося абсолютною незворушним. Це було кумедно — така людина, як Шульц, поводитися ніби пес, що вислуховує команди хазяїна. З мамою Шульц поведився зовсім інакше — до неї він завжди усміхався й обертався назад, аби уточнити адресу.

Шульцові подобалася мама Джеймі, бо коли їм пригнали нову машину — «гудзон-ландо» — саме мама наполягла на тому, щоб переобладнали кабінку водія. Вона сказала, що не зможе спокійно дивитися, як людина сидітиме у відкритій кабіні в Чикаго з його жахливим кліматом. Після переобладнання машина трохи втратила в елегантності, але все одно залишалася розкішною та красивою. Джеймі ніколи не спало на думку, що його мама та їхня машина мають щось спільного, аж доки одного разу ввечері, коли вони із Шульцом чекали її біля майстерні кравця, не побачив її у новому пальто. Мама вочевидь збиралася на якусь урочистість, бо інакше нізащо б не вдягла удень своє намисто із сапфірами. Джеймі знав, що це намисто елегантне, бо всі про нього тільки й говорили. Воно було не просто з блакитних сапфірів, а з різнокольорових сапфірів, поміж якими було нанизано невеликі діаманти. Вони яскрили на світлі. Коли мама підійшла ближче, Шульц тихенько присвиснув і видихнув: «Розкішно!» Джеймі був уражений. Ні, звісно, він знав, що його мама дуже приваблива жінка: про це не раз казав тато, та й не тільки він, а коли до них приходили татові нові друзі, вони завжди відзначали: «У тебе чудова мати. Та ще й красуня».

Шульц казав, що жінки завжди ходять до одного грека на 47-й стріт, який робить взуття. У нього в задній частині крамниці є завіса, за нею велика кімната з підставкою для взуття.

— Підставкою для взуття?

— Так. Він зачиняє двері, а згодом випускає жінок із тієї кімнатки через провулок.

— А навіщо йому підставка для взуття?

— Багатьом жінкам подобається те, що він робить.

— Що робить?

Шульц поволі облизнувся.

Мама казала Джеймі, що Бессі має надзвичайний талант до чищення картоплі саме завдяки своєму ірландському походженню. Дуже гострим ножом вона зрізувала лущиння тоненько як папір; якби захотіла, то могла б без зупинки зчистити усю картоплину. А коли вона ще й малювала на шкуринках очі, то виходили картопляні змійки. Вона так часто робила, коли Джеймі був іще малим.

— Завеликий ти став для моєї комірчини, — сказала Бессі, запрошуючи його увійти. — Тому, певне, й полюблюєш бути із Шульцом.

Бессі була ревнива.

— І чого це тебе всі так люблять, Джеймі?

— Мене?

Вона простягнула йому глазувану шоколадку. Шоколадка була не дуже тверда, саме така, як йому смакувало. Він подобався Бессі — це було ясно як день.

По понеділках увечері тато й мама Джеймі ходили на вистави до оперного театру. У них був сезонний квиток в оперу, а у мами був ще й абонемент на денні симфонічні концерти по п'ятницях. Мама казала, що справжні знавці симфонічної музики ходять на вечірні концерти по суботах, але у п'ятницю їй було зручніше, до того ж саме у цей день концерти відвідували найгарніші жінки Чикаго. А в понеділок у опері збирався вищий світ.

По понеділках тато й мама Джеймі обідали раніше звичайного і починали вдягатися; цього дня Бессі не мала часу навіть поїсти, бо мерщій бігла нагору допомагати. Коли вони нарешті від'їздили, Бессі квапливо обідала і піднімалася до Джеймі. Іноді їй доводилося сидіти з хлопцем і в інші вечори, але понеділок — то був особливий день — бо батьки з опери поверталися дуже пізно. Втім, навіть такого дня було трохи боязно читати сексуальні книжки, що їх Бессі знаходила на полиці в комірчині.

Улюбленою книжкою Бессі була «Безрозсудність цноти». То була п'еса про чоловіка, зарученого з однією дівчиною, що приїхав погостювати у її домі. Якось уночі батьків тієї дівчини кудись там викликали, а вона чи злякалася, чи змерзла, чи то їй було самотньо, чи ще щось — врешті, вона прийшла до того чоловіка і залізла в його ліжко. А він вистрибнув із ліжка і забігав по кімнаті, перекидаючи меблі, скрегогучучи зубами, смикаючи себе за волосся і вигукуючи щось таке: «О Боже, я цього не витримаю», «Боже, поможи мені. О! Чому я така тварюка!» та «Боже, будь ласка, пожалій її». Бессі завжди читала цей уривок уголос і дуже збуджувалася, а її обличчя паленіло; Джеймі ж було смішно.

Коли Джеймі розповів про це Шульцові, той сказав, що, як на свій вік, Джеймі знає надто багато.

Шульц іноді дозволяв Джеймі братися за кермо, спершу за містом, а тоді й у місті. Хлопець сідав на коліна Шульцові, а той руками, вдягненими в рукавичках, тримав його обабіч. Якби щось сталося, Шульц завжди міг перебрати кермо.

— Чому ти так довго чекав?

— Не бійся, я з тобою.

Згодом Шульц взагалі майже перестав перебирати в нього кермо, хай би там що було на дорозі.

— Чому?

— Тримати машину під контролем ти маєш навчитися сам.

Однак він завжди був поруч.

Тієї зими вони їздили до Коронадо-Біч. Джеймі з мамою поїхали поїздом, Шульц перегнав машину, а тато приїхав пізніше, аж на Різдво. Джеймі хотів їхати разом із Шульцом, але йому не дозволили.

У Коронадо-Біч була довга еспланада, машин там було мало, і тут Шульц, нарешті, навчив Джеймі водити машину по-справжньому. Це було неважко, бо на той час хлопець уже добре кермував. Спочатку Джеймі сидів між коліними у Шульца і єдиною бідою було дотягтися ногою до педаль газу та стартера, але Шульц сказав, що то не найголовніше, а найважливіше — це гальма, вони завжди мають бути під контролем, навіть коли на дорозі слизько й мокро, і гальмами краще не користуватися взагалі. У дощ Шульц показав Джеймі, як буває, коли машину заносить, і що треба робити, аби її спинити.

Коли приїхав тато Джеймі, вони втрьох поїхали на еспланаду, щоб він міг побачити, як Джеймі водить машину. У безпечному місці Шульц, як

завжди, вийшов, щоб відчинити дверцята, але, коли батько пересів уперед до Джеймі, Шульц не став сідати у салон, а зачинив обоє дверей і сказав: «Я чекатиму вас тут».

То був єдиний раз, коли тато не заперечував, аби Шульц сидів коло Джеймі. Він виліз із машини і наказав Шульцові сісти попереду. Джеймі проїхав еспланадою, розвернувся й під'їхав знову до місця старту. Але Шульц сказав: «Вези батька до готелю».

Джеймі так і зробив. Його тато, який сам не вмів водити машину, був такий вражений, що перестав перейматися, де сидить Джеймі: поруч із Шульцом чи в салоні... Принаймні на якийсь час.

Того літа батьки Джеймі орендували великий будинок у Віннетка. Будинок був такий великий, що, окрім Бессі та куховарки, їм довелося найняти ще одну дівчину.

Її звали Роза. Вона приїхала з Люксембурга, носила окуляри і ніколи не всміхалася, навіть коли оформляла квіти в букети.

Шульц сказав, що вона до нього моститься, зачіпає його і, взагалі, хай краще дасть йому спокій.

— Чому?

— Бо так буде краще для неї, та й годі. — Шульц був дуже злий. Обличчя йому скам'яніло, а щоки нервово смикалися.

— А чому краще?

— Бо я їй таке влаштую, що пам'ятатиме довіку.

Шульц жив із жінкою, яка здебільшого працювала вночі.

— Он як!

Перш ніж іти на роботу, вона повністю задовольняла всі його потреби. Вона готувала Шульцові дуже смачні страви, і це було ще не все. Шульца ніколи не тягнуло на сторону, йому таке навіть на думку не спадало: жінка, яка з ним жила, була просто надзвичайна.

— Вона мила?

— М-м, гм.

— Така, як моя мама?

— Миліша.

— Така ж гарна?

— Бач, у неї немає таких перлів, щоб хизуватися, — засміявся Шульц.

— Але в неї є дещо краще.

— Діаманти?

— Так.

— Це ти їй подарував?

— Господь. Ось тут і отут, — Шульц торкнувся грудей і низу живота. — А я просто їх шліфую.

Шульц жив у багатоповерховому будинку у Вест-сайд. Часом вони проїздили повз його будинок, але Шульц жодного разу не запросив Джеймі зайти.

Він розповідав, що на площадці живе висока рудоволоса жінка. Дуже симпатична. Іноді вона виходить на площадку у напіврозстебнутому халаті, і можна без особливих зусиль зрозуміти, чого вона хоче. Але Шульц ніколи собі не дозволяв нічого такого.

— Чому?

— Бо є золоте правило — не гидити на власному порозі, Джеймі.

Якось Джеймі запитав:

— Чому ти ніколи не візьмеш мене із собою?

— Куди?

— Подивитись.

Шульц був здивований і шокований, але йому було приємно. Може, йо-

му здалося, що в нього здібний учень, а може, боровся із спокусою, бо сплигло чимало часу, аж доки він вимовив: «Ні».

— Чому ні?

— Я не можу.

Може, не наважувався. Джеймі і далі надокучав, але Шульц тільки сміявся — ніби йому подобалася сама ця ідея. І врешті сказав:

— Що на таке дивитися? Самому спробувати треба, та куди тобі поспішати? Всьому свій час. Усе в тебе буде гаразд. Половина жінок хочуть цього, і вони залюбки це з тобою робитимуть.

— А чому?

— Бо я бачив, як дівчата на тебе дивляться. Вони дивляться зовсім не так, як, наприклад, на мене.

Джеймі засміявся, але в душі так і не повірив, що дівчата можуть дивитися на нього, коли поруч є Шульц.

Може б, Шульц колись-таки взяв би його із собою, але одного ранку він зник.

Тато Джеймі телефонував йому додому, але там ніхто не відповів. Після того він зателефонував до гаража, і йому відповіли, що авто там немає і не було цілу ніч. Так, вони абсолютно впевнені.

Тато Джеймі був такий знервований, що збудив маму. Найгірше було те, що вона вдяглася й відвезла Джеймі до школи на таксі. Дорогою Джеймі був такий пригнічений, що мама дозволила йому не залишатися на урок праці і повернутися додому раніше звичайного. Вона пообіцяла зателефонувати, коли щось проясниться.

Коли він повернувся додому, мама сказала, що сталася аварія.

— Ні, нічого серйозного... Він просто забив пальця на носі.

— Пальця? На носі? А де він?

— У лікарні.

Джеймі поривався бігти туди негайно, але мама не знала, у якій саме лікарні він лежить. Мама не вміла брехати, а коли вже їй доводилося, то її очі широко розплющувалися. Вона не відповіла нічого певного на жодне його запитання і, врешті, сказала те, що й завжди, коли не знала, що робити: «Зачекай, ось повернеться тато, він тобі все розповість».

Але тато нічого йому не розповів. Вони обидвоє вочевидь щось приховували. Так сказала Бессі. Вона принесла йому вечерю, як завжди, коли він не хотів спускатися до їдальні. Бессі сиділа коло нього і годувала його з ложки, як колись, ще маленьким. Він не відвертався, і їй не доводилося його умовляти.

Бессі сказала, що чула, як батьки розмовляли по телефону. Мова йшла про ту жінку Шульца, у неї було щось негаразд з поліцією.

— Ти знав, що він живе із жінкою, Джеймі?

— Знав.

— Машину знайшли у Детройті. Схоже, вони збиралися втекти до Канади. Мамина черепахова сумочка з кредитними картками та банкнотами лишилася в машині. Отже, він ніякий не крадій. Може, він когось убив? Та хоч би й так, він усе одно повернеться, щоб побачитись із тобою.

— Чого це?

— Бо ти — його друг. Коли він приходив на кухню, щоб попоїсти та випити кави, то завжди казав: «Швидше, будь ласка, мій друг Джеймі чекає мене надворі, а я не можу змушувати чекати свого найкращого друга».

У Джеймі виступили сльози.

— Твій тато вчинив порядно. Він заявив поліції, що раз вони знайшли машину і вона ціла, то ця справа його більше не цікавить і викрадачів шукати не треба.

— Справді?

— Отже, все не так уже і погано, правда, хлопче?

— Воно-то так, Бессі.

Джеймі відвернувся. Він міг би зрозуміти, якби Шульц забрав машину хай би й так, але ж хоча б його попередив. І це після всіх отих їхніх таємних розмов?

Бессі забрала тачку з тарілками і зачинила двері. Потім, як завжди, хвилину постояла за дверима, прислухаючись. Але вона не могла почути, як Джеймі плаче, бо він заховав голову під подушку.

Джеймі сказав мамі, що після школи зайде до Фелпса Маллоя. Мама поцілувала його. Вона була задоволена, бо раніше, доки був Шульц, мама й тато завжди казали: «Чому б тобі не погратися з іншими хлопчиками?»

Він сів у трамвая номер 4. Сидів тихо, але в душі йому вирувало. Він не сподівався, що Шульц повернувся, але йому дуже кортіло переконатися.

Джеймі не знав назви вулиці, але таки знайшов потрібний будинок. Там було багато квартир, і він не знав, у якій саме жив Шульц. На одній була табличка «Консьєрж», але ніхто не відгукнувся.

Пішов дощ, а Джеймі усе бігав сходами вгору й униз. На сходах було темно, і лише деякі з них були чистими. Джеймі вирішив, що Шульц мав би жити там, де сходи чисті. Втім, сороміцькі написи на стінах були скрізь.

Висока рудоволоса жінка спускалася сходами. Але вона була не в халаті.

— Вибачте, будь ласка. Ви не знаєте чоловіка на ім'я Шульц?

— Кого?

— Чоловіка, який живе навпроти вас через площадку.

— Хлопчику, навпроти мене ніхто не живе.

Вона розкрила парасольку і вийшла надвір.

Чекати четвертого трамвая довелося довго, і Джеймі змок до нитки. У трамваї було холодно, а за вікнами — темно, як тоді в машині, коли ніби настав кінець світу. Тільки цього разу кінець світу справді настав.

Коли він прийшов додому, мама спитала: «Джеймі! Де ти був?»

Він чхнув.

— Негайно скидай весь одяг.

Вона повела його нагору і наповнила гарячою водою ванну.

— Чому ти не подзвонив? Машину повернуто. У нас тепер інший водій.

— Який він?

— Виглядає цілком пристойно. Але на Шульца не схожий.

Чомусь Джеймі їй повірив.

Джеймі застудився. У нього боліли ноги, боліло у лівому боці і була висока температура. Нежить минула, але біль і температура лишилися. До нього кілька разів приходив доктор Абт — жартував, обстукував та вислуховував. Він сказав, що у хлопця ревматизм, нічого серйозного немає, але, схоже, хвороба дала ускладнення на серце, зовсім невелике. Доктор порекомендував лежати у ліжку і відпочивати.

— Як довго?

На жаль, доктор Абт цього не знав. Після того вони, як завжди, пошепотілися з мамою у сусідній кімнаті. Доктор повернувся, сів на краєчок ліжка і поцікавився, чи є у Джеймі якісь запитання.

— Я помру?

— Сподіваюсь, десь років через сто, може, трохи швидше. А от твоя мама — якщо ти її засмучуватимеш — помре значно раніше. Слухайся і будь у ліжку.

Потім він нахилився до Джеймі і взяв його руку у свою міцну товсту долоню.

— Тебе щось засмучувало останнім часом, Джеймі?

— Це вас мама попрохала спитати мене?

— А коли й так, що тут поганого?

Джеймі замислився і відповів:

— Ні, нічого такого.

У мами Джеймі були чудові руки, коли мама торкалася його чола, вони приносили відчуття приємної прохолоди. Та, на жаль, вона їх майже одразу забирала, бо завжди боялася, що він відчує свій жар і прокинеться і тоді температура стане ще вищою. Вона була чудова, коли поправляла подушки і стелила свіжу білизну. Якось мама розповіла, що коли була дівчиною, то мріяла стати медсестрою, але батько їй не дозволив.

Після сніданку, який Джеймі з'їдав у ліжку, мама завжди приходила до нього і сиділа з ним якийсь час. Звісно, їй доводилося залишати його самого, щоб дати розпорядження по дому або відповісти на телефонний дзвінок. У неї було багато подруг, а її найближча приятелька Елма Феллоуз була майже така сама гарна, як і вона. Мама розповідала Джеймі, що кажуть Елма та інші подружки, але підкреслювала, що вони далеко не завжди кажуть правду. Мама казала, що вона надзвичайно правдива. На її думку брехня — це жахлива річ, окрім, можливо, «білої брехні» до якої людина вдається за особливих обставин, наприклад, щоб не образити чиї-небудь почуття.

— А які?

— Ну, скажімо, якщо у когось вигляд нікудишній або хтось купив собі жахливого капелюха.

Їй це видалося кумедним, і вона засміялася. Джеймі теж.

Мама сказала, що їм із Джеймі треба бути правдивими, і якщо Джеймі щось від неї приховуватиме, то буде жах.

Джеймі хихикнув.

Мама спитала, чому він гикоче, але й сама посміхнулася. Потім, ніби читаючи його думки, спитала:

— Ти сумуєш за Шульцом?

— Так, трохи.

По обіді до Джеймі зайшов Фелпс.

— Куди це ти ходив того дня, як захворів?

— А що?

— Твоя мама думала, що ти у нас.

— А ти звідки знаєш?

— Вона дзвонила.

Отже, вона знала або ще якось довідалася. Ось чому вона завела цю розмову про брехню. Але хіба вона сама його не обдурювала, вдаючи, ніби нічого не знає? І чого це він має розповідати їй геть усе, тоді як усе про що він дізнався, йому розповіла Бессі, а вони нічого йому не кажуть з того, що він хотів би знати?

Біль поволі стих, але лежати у ліжку цілий день ставало нестерпно. Після того як Шульц зник, життя втратило будь-яку привабливість. Єдиним чоловіком, якого Джеймі бачив, був його батько. Він приходив додому ввечері, казав синові: «Привіт», ішов у свою кімнату і лягав на диван поспати. Але вже через кілька хвилин прокидався свіжий і бадьорий. По обіді, коли не треба було нікуди йти, він приходив до Джеймі і якийсь час сидів біля нього, розповідаючи про важливі справи, які йому доводилося вести, які поради давав і як реорганізував різні речі. Він реорганізував бізнес не лише у Чикаго. Часто йому доводилося виїздити до Нью-Йорка, Пітсбурга та інших міст. Мама казала, що як на такого невеликого чоловіка він дуже добре знався на реорганізації великих компаній.

Доктор Абт дозволив Джеймі потроху вставати з ліжка. Спершу лише на кілька хвилин, а згодом на довше і довше.

Мама Джеймі була така щаслива, що не могла дочекатися, доки тато за- телефонує з Пітсбурга. Вона поцілувала Джеймі і сказала:

— Пальмові пагони, авокадо, відбивні з молодого ягняти та шербет — я не могу більше втерпіти. — Вона зібралася і пішла на свій традиційний ланч по четвергах.

Для Бессі настав її улюблений час, і вона прийшла до Джеймі з татцем. Цього разу в її очах аж світилося задоволення.

— Що це з тобою?

Бессі витягла з кишені фартуха листа. Він був адресований батькові.

— Поглянь-но, що написано на звороті: «Герман Шульц, 25 Північна стріт, 424, Детройт, Мічиган».

— Певно, тобі цікаво було б дізнатися, про що там написано? — Джеймі уважно поглянув на неї.

— А я знаю.

— Звідки?

— Заприсягнися, що не викажеш мене.

— Присягаюсь.

— Я відкрила його над парою... бо знала, що тебе цікавитиме, про що йдеться. Подивись, як непомітно я його знову заклеїла.

— Чому ти не показала мені самого листа?

— Він написав небагато — лише про те, що батько не заплатив йому гроші за три тижні роботи і відпускні. Гадаю, йому варто було б подумати про це до того, як він викрав машину. Втім, щодо відпускних — його правда; пригадуєш...

— Що він іще написав?

— Він пише, що вчинив так через свою наречену (він так і називає її «наречена»). У неї проблеми, і їм конче потрібен адвокат. Він у відчай і просить батька позичити йому 500 доларів. Він розуміє, що вчинив дуже недобре, але ж машина лишилася неушкодженою, а він чесно пропрацював на батька більше двох років.

— А про мене щось є?

— Нічого, ані про тебе, ані про мене, — Бессі засміялася.

— Забери тарілки.

— Але ж ти нічого не їв.

— Будь ласка, Бессі.

Вона знала, коли з Джеймі не варто сперечатися.

500 доларів! У Джеймі було 117, у скарбничці. Він збирав їх на що згодиться: на подорож до Голодних скель разом із Фелпсом, на «The Negro Children's Fresh Air» і, може, на собаку наступного літа. Цікаво, чи дасть тато Шульцові ці 500 доларів? А може, він погодиться доплатити решту, якщо Джеймі дасть свої 117? Якщо Шульц у такому відчай, то Джеймі не міг чекати, доки йому нарешті хоч що-небудь розкажуть.

Втім, його чекала ще одна несподіванка. Зайшла Бессі і сказала, що двоє чоловіків несуть сходами якусь скриню для Джеймі. Звісно, коли він її побачив, то одразу здогадався, що всередині, адже він так довго чекав на цей подарунок.

Скриня була повна платівок. А ще там була картка з написом: «Для розваги у час смутку від люблячого тата».

Він обережно відчинив скриню, ніби вона могла розбитися. Поставив «Коли ірландські очі сміються» для Бессі, а оскільки мама хотіла послухати Джеральдін Фарер, він поставив для неї «Метелика». Колонки видавали чудовий глибокий та чистий звук. Джеймі зачинив програвач і запакував його знову у скриню.

— Чого це ти?

— Гадаю, тато повинен повернути це назад до крамниці.

— Чому?

— Коли він це надсилав, то не знав, що я вже одужав.

— Це якась дурість.

— Я все одно чекатиму і дізнаюся, що він збирається робити.

— Тобто ти не збираєшся слухати платівки аж до неділі? — мама почала гніватися.

— У мене не було програвача, доки я не захворів, тож пару днів все одно нічого не вирішують.

Мама встала і вийшла з кімнати. Пізніше вона прислала Бессі, аби та зробила все, що потрібно.

— Твоя мама у розпачі, що ти такий упертий. Скажу тобі, я теж не розумію, чого тобі далась ця чудова машина.

Дивно, що вона не розуміє.

Чи збирається тато посилати 500 доларів? Чи погодиться він доплатити решту, якщо Джеймі поверне програвач і віддасть свої гроші зі скарбнички? $500 - 117 = 373$. Але навіть разом із платівками програвач не коштував таких грошей. А найгірше, якщо він не читав батькового листа, то як завести мову про гроші?

Залишався останній шанс:

— Мамо, там, у кімнаті, лежить лист від Шульца.

— Для мене?

— Ні, для тата.

— Звідки ти знаєш?

— Я його бачив. Будь ласка, прочитай його мені.

— Читати чужі листи! Я собі ніколи такого не дозволю!

От тобі й маєш! Може, виказати Бессі? Сам він не міг зізнатися про відкритого над парою листа, бо тоді б тато так розгнівався, що взагалі відмовився що-небудь посилати Шульцові. Джеймі не переставав думати, розмірковувати, зважувати варіанти. І нарешті, несподівано, як джин з Аладдінової лампи, з'явилась відповідь! Він скаже, що Шульц теж написав йому листа. Як би Джеймі хотілося, щоб так було насправді! Він уявляв собі цього листа: «Дорогий Джеймі, Як ти? Я дуже за тобою скучив».

Далі йшов текст — слово у слово такий, як у татовому листі, але з іншою кінцівкою:

«Зі широю любов'ю до тебе Шульц».

Гаразд, нехай не «з любов'ю» і, навіть, не «широю». Хай просто: «Твій найкращий друг Шульц».

Як правило, мама Джеймі уміла вмовити тата зробити те, що їй було потрібно. Втім, якось вона попросила його щось зробити при Елмі Феллоуз, тато відповів: «Ні», а коли він вийшов із кімнати, Елма засміялася своїм тонким чудовим сміхом і сказала:

— Едіт, ти така наївна. Якщо справді хочеш переконати у чомусь Едгара — роби це у ліжку.

Звісно, Джеймі розумів, на що натякала Елма, та йому здалося, що було б краще, якби вони з батьком говорили про Шульца у ліжку. Отож він устав у неділю раненько, а коли тато повернувся додому, знову був у ліжку. Тато одразу ж навідався до нього, зрадив, що Джеймі уже краще, але був такий захоплений своєю реорганізацією, яку шойно провів у Пітсбурзі, що йому не терпілося розповісти про неї мамі. Втім, він не забув попитати Джеймі, як йому сподобався програвач, проте відповіді чекати не став.

Крім того, татові треба було розповісти про блискуче проведену реорганізацію також своєму партнерові, тож він пішов з дому і повернувся аж в обід. Отак протягом дня його весь час відволікали різні важливі справи, тож він прийшов посидіти із Джеймі аж увечері.

— Ну що? Мама казала, ти чекав мого повернення. Не треба було чекати, Джеймі. Бери програвач і вмикай.

Джеймі не поворухнувся.

— Щось сталося?

— Скільки він коштує?

— Дивне запитання. Навіщо це тобі знати?

— Чи не краще віддати ці гроші якомусь бідакові?

— Ми й так щедро роздаємо гроші бідним.

— Я не про це. Комуś такому, кого ми знаємо.

— Кому?

Джеймі втупився у підлогу.

— Шульцові.

Джеймі підвів очі — тато уважно дивився на нього.

— Ти читав мого листа?

— Він написав мені іншого.

— Я хотів би його побачити.

— Він пише: йому дуже шкода, що довелося взяти машину, але його дівчина попала у біду і йому потрібні були 500 доларів. Ти даси їх йому?

Оскільки тато і далі уважно дивився на нього, Джеймі довелося ще щось сказати.

— Він написав, що звертається до мене, бо я був йому другом і, можливо, я зможу поговорити з тобою про цю справу.

— Я й бачу.

— То ти даси йому ці гроші?

— Ні

— Чому?

— Він зв'язався з якоюсь дівкою, украв нашу машину, а ти пропонуєш ще давати йому за це гроші?

— Звідки ти знаєш, яка вона?

— Її затримувала поліція. Загалом, мене це не обходить. Але дорослий чоловік намагається втягти у свої приватні справи тринадцятирічну дитину, а це вже мене обходить і я не можу цього вибачити. Раз ти так за нього хвилюєшся, я міг би дати йому трохи грошей, окрім тих, що я йому винен, але після того, що ти розповів, — ні в якому разі. Таке неможливо пробачити.

— Ох, — Джеймі з жахом глянув на батька. А тоді дуже тихо вимовив: — Я все вигадав, він нічого мені не писав.

— Отже, ти таки читав мого листа?

— Так

Тато встав. Джеймі здалося, він хоче його вдарити. Але він вчинив ще гірше.

— Як ти знаєш, Шульц вважає, що я винен йому гроші. А я знаю, що немає такого закону, згідно з яким я мав би платити злодієві. Так от, враховуючи те, що ти зробив, і аби надалі ти добряче подумав, перш ніж робити щось подібне, я не дам йому нічого.

Джеймі як стояв, так і впав. Можливо, йому варто було розповісти, що це не він — що це Бессі прочитала того листа. Можливо, заради Шульца треба було піти навіть на це? Але навіть заради Шульца він не міг виказати бідну Бессі. Того вечора у неї був вихідний, тож татю з вечерею принесла мама. Вона сказала, що тато дуже гнівається і що Джеймі варто вибачитися. Але тато більше не приходив.

Джеймі розбив скарбничку. Там було 90 доларів банкнотами і 27 дріб'язком. Він згорнув усе в носовичок, щоб монети не порозсипалися, і поклав пакунок у кишеню пальта. Джеймі здалося, що, подорожуючи без речей, він виглядатиме дивно, тож він узяв із собою шкільний ранець. Поклав туди шматок холодного м'яса з таті, а також светр та шарф, щоб не застудитися.

Внизу все було так само, як до його хвороби: стійка для парасольок, ніша у стіні біля ванної кімнати. Він обережно відчинив двері у передпокій і повільно зачинив їх, так, що замок лише тихенько клацнув. Потім

Джеймі взув черевики. Було холодно, тож він загорнув шарфом не лише шию, а й усю голову. Його майже не лихоманило.

У трамваї було зовсім не так, як того разу, коли він їздив до Шульця. Тоді він знав, що чинить неправильно, а зараз був переконаний, що мусять їхати, бо інакше Шульц узагалі не отримає ніяких грошей, і все через нього; більше того, Шульц може взагалі ні про що не дізнатися! Джеймі сподівався, що 117 доларів мінус вартість квитка — це все одно буде більше, ніж заробітна плата Шульця.

Він приїхав до Детройта, коли було ще темно. Хоча гроші призначалися Шульцові, Джеймі вирішив узяти таксі, бо відчував, що його хитає, а крім того, було б небезпечно блукати незнайомим містом з такою великою сумою грошей. На вікні будинку № 424 по 25-й Північній стріт висіло оголошення, що здаються квартири. Проте Джеймі довелося дзвонити двічі, доки якась жінка нарешті підійшла до дверей. Вона сказала: «14-й номер — це на горішньому поверсі». Джеймі почав підніматися нагору.

Дорогою він двічі зупинявся перепочити, але коли дістався горішнього поверху, то геть знесилився. Шульц голий до пояса і босий, вийшов з кімнати, протираючи очі, так, ніби він шойно прокинувся. Виглядав він жахливо: неголений і з припухлими очима. Поява Джеймі стала для нього такою несподіванкою, що він навіть не усміхнувся. Потім Шульц запитав: «Джеймі, чого ти такий блідий?»

— Я хворів. Можна я сяду?

— Сідай отут, — Шульц відкинув сидіння, притвинчене до стіни біля телефону. Джеймі пригадав їхні давні розмови про дівчину Шульця і подумав, що той, мабуть, не запросив би його увійти до кімнати, навіть якби Джеймі умирав.

— Навіщо ти приїхав?

— Отут, — Джеймі дістав пакунок, — 117 доларів мінус ... в усякому разі тут більше ста доларів. Мій батько не дасть тобі ані цента.

— Де ти це взяв?

— Це мої. Можна мені чогось попити?

Шульц узяв пакунок і зайшов до кімнати. Жіночий голос мовив: «Хто?», а тоді з піднесенням: «Що?» Потім було чути ще якісь розмови й кроки. Двері відчинилися, і жінка сказала: «Не неси туди, нехай заходить сюди». Вийшов Шульц. Цього разу він був у черевиках. Він допоміг Джеймі встати й провів його до кімнати.

Жінка стояла у дверях, загорнувшись у блакитний халат, з-під якого виглядала комбінація, що туго облягала її великі важкі груди. Вона мала дуже світле волосся і хоч була не така вже й молода, а проте дуже гарна. Джеймі звернув увагу на її чудову, доглянуту білу шкіру, приємний запах якої він відчув ще до того, як зайшов у кімнату.

— Привіт, сонечку, — сказала вона, а тоді Шульцові, — допоможи йому, не стій як пень. — Вона підійшла й поклала свої руки під руки Джеймі. — Я й не знала, що ти такий великий... і такий гарний. Ти, мабуть, страшенно стомився. Вся ця дорога, та ще й з такою купою грошей.

Вони зайшли у кімнату, і запах її парфумів став виразнішим: якісь арабські квіти, можливо, з домішкою конвалії.

— Слухай, а ти чудовий хлопчина! Справжній друг — це той, хто допомагає у біді. Дай-но я поцілую тебе. Ти, їй-богу, заслужив.

Вона робила все одразу і дуже швидко, не перестаючи розмовляти: допомогла сісти, подала йому води, зачинила вікно, розв'язала шарф, поклала голову Джеймі на подушку. Коли вона нахилилася над ним, Джеймі міг бачити у вирізі халата її великі груди, де, за словами Шульця, були сховані діаманти, а запах її парфумів був такий приємний і такий сильний, що він забув про все на світі.

— Агов, хлопче. Ти ж не збираєшся знепритомніти?

Він похитав головою.

— Не треба. Анна подбає про тебе. Я гадаю, після того, що ти зробив для нас... власне, ти нас просто врятував. Ти наш маленький благородний рятівник. Зажди, я дам тобі чогось кращого, ніж просто вода.

У кімнаті був умивальник, а коло нього на комоді — газований пальник. Вона наповнила чайник і поставила на вогонь.

— У нас лишилося хоч трохи рому? — Шульц похитав порожньою пляшкою. — Спустися вниз і купи нову... «Old Jamaica»... думаю, ми можемо дозволити собі заради нього.

То було вперше, коли Джеймі зрадів, що Шульц пішов. Йому було так дивно, що він не міг стримати усмішки: Джеймі завжди кортіло потрапити до квартири Шульца у Чикаго, але той ніколи його не запрошував. І от він тут, у Детройті, — в його кімнаті та ще й у їхньому ліжку!

Анна зняла з нього черевики, розстебнула ремінь, зняла штани і накрила ковдрою. Вона приклала руку до його лоба, майже так, як мама, але інакше, її дотик був не такий холодний і заспокійливий, проте кращий, наче вона лежатиме там завжди. Ще ніхто і ніколи так його не торкався.

— Ти дуже блідий. З тобою все гаразд?

Джеймі кивнув головою. Скоро повернувся Шульц. Анна дістала зі скриньки за вікном шматок кекса, розлила чай — дві повні чашки, — дала туди рому, а тоді сіла на ліжко і почала напувати його з ложечки. Сам по собі чай Джеймі не дуже сподобався, але у поєднанні з крихким черствим кексом він був просто чудовий.

Джеймі чув, як Шульц і собі сьорбає чай, але його не бачив. Шульц перестав сьорбати й запитав: «А хто-небудь знає, що ти тут?»

Джеймі заперечливо хитнув головою.

— Як ти гадаєш, твої уже виявили, що тебе немає?

— А котра зараз година?

— Дев'ята.

— Мабуть, уже.

Анна все напувала його часем. Джеймі ставало дедалі важче тримати очі розплющеними....

Через вії він бачив, як біліє її чудова шкіра.

— Як ти вважаєш, вони здогадаються, куди ти подався?

— Я думаю, так.

— Мені не подобається, що вони досі не подзвонили.

— Чому? — запитала Анна. — Давай-но, сонечку, допий чай, а тоді можеш спати.

— Наскільки я знаю батька Джеймі, він не з тих, хто марнуватиме час. Якщо він не знайде нашого номера, то зателефонує до поліції.

— Он як! — Анна спинилася. Джеймі розплющив очі. — Може, нам варто було б самим подзвонити йому, Германе?

— Навіщо? — озвався Джеймі. — Хіба я не можу хоч трохи побути з вами? Будь ласка.

— Можна сказати йому, що ти дуже стомився і трохи відпочинеш у нас. Ми раді бачити тебе, сонечку, але, Германе, поспіши, доки ще не пізно.

Джеймі хотів ще щось сказати, але Анна знову торкнулася губами його лоба.

— Не хвилюйся. Усе буде гаразд, — сказав Шульц. — Йому лише тринадцять, а в нас і без того досить проблем, — і вийшов із кімнати.

— Чому ви так не любите поліції? — спитав Джеймі, коли двері зачинилися.

— Це вона мене не любить, сонечку.

— Чому?

— Як каже Герман, я попала в халепу.

— Яку халепу?

— Я зробила помилку.

Джеймі засміявся:

— Навряд чи велику.

— Чому? — вона теж усміхнулася.

— Бо ви людина хороша.

Вона поцілувала його знову.

— Не думаю, що викрасти машину твого тата — це була хороша справа. Хай там як, але що зроблено — те зроблено. Нічого вже не вдієш. Погано те, що нам зараз украї потрібна допомога юриста, а після того, що сталося, ми не можемо звернутися до твого батька. Герман каже, що він чудовий адвокат і здатний витягти людину з будь-якої халепи. Це правда? А ще Герман каже, що у сім'ї він далеко не такий чудовий і до тебе ставиться погано. Чому? Що він тобі робить, сонечку?

— Нічого. Я його майже не бачу.

— Може, тобі ще й пощастило. А так усі вони однакові: багаті й бідні. Бачив би ти мого батька ... ото був мерзенний тип. Він за ціле життя не зробив для мене нічого доброго. Якщо добре поміркувати, то власне ти — перша людина, яка дала мені гроші просто так, — і це правда. Я довіку цього не забуду. Довіку.

Він слухав її і всміхався. Він теж хотів, щоб вона не забула... довіку.

— Прокидайся, сонечку. Вибач, що доводиться тебе будити, але доспиш пізніше. А зараз уставай. Ось тобі гарячий сендвіч з яйцем та беконом і молоко. Швиденько їж і збирайтесь. Ви з Германом повертаєтесь до Чикаго.

— Навіщо?

— Бо так сказав твій батько.

— Коли?

— Десь годину тому. — У кутку позаду неї стояв Шульц. Вона була одягнута у щось зелене із зеленим мереживом на грудях та рукавах. Пахло від неї так само приємно, як і вчора.

— Твій батько сказав, що ти серйозно хворий і що твоя мама турбується, аби тебе десь не протягло і таке інше, і що в тебе може знову боліти серце... Отож я взяв напрокат машину з обігрівачем. «Макфарленд», Джеймі, — така, як ти завжди хотів. Вона стоїть унизу. Допоможеш мені довести її до Чикаго.

— А ти їдеш із нами?

Вона похитала головою.

— Тоді і я не поїду.

— В принципі — це непогана ідея, — сказав Шульц. — Нам не треба буде ночувати, цього ніхто не знає... окрім батьків Джеймі. А якщо ти доглядатимеш хлопця у дорозі, його батько, можливо, схоче віддячити тобі, Анно. Мені здається, його батьки оцінили б такий учинок.

— Ох, я б поїхала просто заради хлопця.

— То ви їдете? — запитав Джеймі.

— Так, заради тебе.

— Ну то і я поїду заради вас.

Усю дорогу до Південного Чикаго Джеймі проспав. Коли він прокинувся, його голова лежала на колінах у Анни, плечі й груди були огорнуті довгими полами її шуби, а ноги вкриті ковдрою. Вона теж дримала, а коли Джеймі поворушився — розплющила очі й усміхнулася. Її голова була оповита широким шарфом із червоними й зеленими смугами, а шию закривав хутрянний комір. У цьому одязі вона була ще гарнішою. Джеймі сів і поцілував її у щоку.

— Гей-гей, не захоплюйтесь там, — гукнув Шульц. Певне, він дивився на них у дзеркало.

Джеймі закортіло вийти. Шульц зупинив машину, Джеймі вийшов, озирнувся і раптом побачив небо. Він стояв позаду авто і дивився на

відблиски вогню з численних заводів, що витяглися довгою смугою вздовж озера. На тлі червоного неба у холодному повітрі вони нагадували маленькі сонця або вулкани, які вивергали вогонь, можливо, із глибин Землі. Картина була така незвичайна і така прекрасна, зовсім не схожа на все те, що він звик бачити у Чикаго. Важко було повірити, що оці нічні заводи — частина міста, а така людина, як Анна, теж може бути частиною світу, такого близького і такого невідомого, світу, про який він досі нічого не знав.

Коли Джеймі сів у машину, Шульц запитав:

— Ти, часом, не збираєшся мене замінити? Гарний мені друг; вести машину не допомагаєш та ще й забрав мою дівчину.

Потім вони їхали далі, червона заграва за вікнами поволі поступалася місцем темряві, і зрештою увесь світ оповив морок, який лише зрідка пронизували блискітки перших міських ліхтарів.

Джеймі мовчав. Він мріяв про те, як було б гарно об'їхати отак увесь світ із Шульцом за кермом і теплою Анною поруч, оглядаючи нічні заводи та інші чудові речі, про які він досі навіть не здогадувався.

— Про що ти думаєш, сонечку?

— Про заводи, про те, які вони гарні здалеку.

— Зблизька вони далеко не такі гарні, — сказала Анна. — Я знаю.

У будинку світилися всі вікна. Шульц вийшов із машини, але Анна залишилася в салоні. Джеймі теж.

— Ти боїшся йти до своїх батьків?

Джеймі похитав головою.

— Я просто хочу ще трохи побути з тобою.

Потім він вийшов, але Анна залишилася.

— Ти не підеш із нами? — запитав Шульц.

— Я не знаю, чи варто, — відповіла вона.

Ситуацію розв'язав Джеймі:

— Ходімо, — сказав він і узяв її за руку. Коли тато відчинив двері, вони так і стояли, тримаючись за руки.

— О, це ти? — тато не поцілував його і не пригорнув до себе. Він просто глянув на нього недобррозичливим поглядом, а тоді майже по-дружньому привітався із Шульцом.

— Джеймі, — покликнула мама згори. Вона чекала, що він кине́ться сходами до неї, але він не рухався. І добре, що не рухався, бо під тим поглядом батька Джеймі раптом відчув, як у нього паморочиться голова, і він схопився за поручень. Потім він сів на нижню сходинку і вже не міг бачити, як його мама бігла сходами вниз, на ходу витираючи сльози. Було чути лише її голос. «О, як ти міг так вчинити зі мною?» Вже коли вона стояла поруч, її тон змінився.

— Джеймі, що з тобою? Ти знову захворів?

— Він просто дуже стомився, пані, — сказав Шульц. — У Детройті він був такий самий блідий.

— Хто-небудь, допоможіть мені покласти його у ліжко.

Тато ще не встиг поворухнутися, як Шульц уже був біля Джеймі. Він узяв його на руки і поніс угору сходами. Через Шульцове плече Джеймі бачив Анну і хотів сказати: «Ходімо разом із нами». Але в нього не залишилося сил, тому він лише усміхнувся їй. Анна усміхнулася у відповідь і сказала: «Будь обережний, сонечку». Мама так здивувалася, що навіть оступилася, а її очі здивовано округлилися.

Шульц поклав Джеймі на ліжко і став розв'язувати йому черевики.

— Решту я зроблю сама, Шульце, — сказала мама. — Батько Джеймі чекає на тебе, він хоче з тобою поговорити, і, я гадаю, зможе віддячити тобі набагато краще, ніж я.

Мама допомогла Джеймі роздягнутися і вдягнути піжаму. Вона сказала, що він блідий як полотно, і весь час перепитувала, як він себе почуває, чи

не слід покликати доктора Абта, хоча вже й пізно, і чи не варто розбудити Бессі, щоб напоїти його чимось гарячим. Джеймі сказав: ні, з ним усе гаразд, він просто дуже стомився, але це була неправда. З лівого боку він відчував, як знову наростає сильний біль.

— Спи, мій хороший. — Мама поцілувала його і пішла до дверей. — Тобі ще щось потрібно?

— Я хочу побачити Анну.

Мати завмерла.

— Вона, певно, разом із Шульцом, розмовляє з татом. До того ж уже так пізно... друга година ночі. — І додала, ніби перших двох причин було не досить. — Ти знаєш, що вона за жінка?

— Так.

— Тоді... цікаво знати... що ти в ній знайшов?

Джеймі лежав у своїй кімнаті й крізь сон почув кроки у коридорі та голос Анни, який промовив: «О сер, не знаю навіть, як вам дякувати».

Голоси спускалися вниз по сходах. Потім Анна сказала: «Я не можу піти, не попросившись із Джеймі». А мама відповіла: «Не турбуйся, я йому передам. Не забувай, що він іще зовсім малий».

Джеймі скочив з ліжка. Лівий бік дуже болів, тому йому довелося зупинитися. Зовнішні двері зачинилися, загурчав мотор, і машина від'їхала. Коли він вийшов у хол, мама вже вимкнула світло вниз і йшла назустріч.

— Джеймі, що ти тут робиш?

— Де вони?

— А ти гадав, вони сидітимуть тут цілу ніч? — тато йшов слідом за мамою. — Лягай у ліжко.

— Що сталося?

— А що могло статися? — Що б там не було — явно сталося щось погане, бо тато був дуже злий. — Мені довелося платити викуп, ніби тебе викрали. Ти ж саме цього весь час домагався?

— Ти не повинен на нього кричати, Едгаре.

— Я повинен кричати, щоб він, нарешті, хоч що-небудь зрозумів. Якщо він так турбується про цих людей, то нехай знає, що вони за одні.

— Тато має рацію, Джеймі, їх цікавили тільки гроші. Після того як вони їх одержали, то поїхали, навіть не попросившись із тобою.

— Неправда, Анна хотіла попроситися зі мною.

— Ти хочеш сказати, що мама тебе обдурює?

— Я чув її голос.

— Гаразд, більше не почувеш, бо однією з умов, яку я їм поставив, було те, що вони ніколи сюди не повернуться.

— Джеймі! О Боже! Едгаре! Викликай доктора Абта!

Бессі щось поклатала йому на язик. Біль зліва трохи вшух і вже не здавався таким нестерпним. Лампа в кутку була завішена рушником або чимось подібним. Бессі поплескала його по руці і сказала: «Доктор Абт ось-ось буде тут. Тобі немає чого хвилюватися, Джеймі».

Його не хвилювало, прийде доктор Абт чи ні і що він цього разу скаже стосовно того, житиме він чи помре. Усе це вже не мало жодного значення. Його хвилювало лише, чи зможе він коли-небудь знову побачити Анну, пити з нею гіркий чай, слухати розповіді Шульца про реальний світ, дивитися на червону заграву і відчувати запах її парфумів, коли вона торкатиметься його і називатиме сонечком.

